

PODESPAŅ (PADESPAŅ)

Dace Nasteviča. "Suitu novada mantojums. Suitu danči" Rīga, 2018. (96.-98.lpp.)

Ar lielākām vai mazākām atšķirībām šī dejas dejota visā Latvijā. Ienākusi muižu laikos. Arī Alsungā un Gudeniekos 20. gs. 30. gados. Man to rādīja suitenes – Katrīna Spekmane, Anna Reine un Rozālija Brūdere. Pēc trešā varianta sievas vienojās par šo – pareizāko:

Sākuma stāvoklis: pāri sastājas aplī ar sejām dejas ceļa virzienā. Pūsis un meita stāv blakus, iekšējās rokas sadotas, nolaistas. Lepnākie puiši turējuši brīvo roku aiz muguras.

1. takts 1. puse – sadotās rokas izvērš uz priekšu.

1. takts 2. puse – sadotās rokas vērš atpakaļ. Sievas īsti neatcerējās, vai roku vēršanas laikā stāvējuši uz vietas vai abi partneri viegli mīņājušies.

2. takts – strauji vērējot sadotās rokas uz priekšu, tās atlaiž, un abi partneri apgriežas ap sevi – meita pa labi, pūsis pa kreisi, un atkal sadod iekšējās rokas.

3.–4. takts – atkārtojas 1.–2. takts darbība.

5. takts – sadotās rokas izstiepjot uz priekšu, puspagriezienā ar mugurām viens pret otru, partneri izpilda divus pievilciena soļus dejas ceļa virzienā.

6. takts – tas pats atpakaļ, puspagriezienā ar sejām vienam pret otru.

7.–8. takts – 4 apaļie valša soļi slēgtajā aptvērienā ar sānis sadotām rokām.

Vārdus dancim sievas vairs neatcerējās.

1962. gada ZA Valodas un literatūras institūta Folkloras sektora XVI zinātniskajā ekspedīcijā Talsu rajonā Zaiga Burnicka arī pierakstīja *Pa di spaņ* (LFK [1960] 4325):

“Pamatstāja: Pūsis un meita ar muguru viens pret otru, sadotās puīša labā un meitas kreisā roka izstieptas uz priekšu dejas ceļa virzienā.

1. Izpilda 2 pievilciena soļus pa dejas ceļu uz priekšu, nemainot stāvokli 2 pievilciena soļus atpakaļ pret dejas ceļu.

2. Paliekot vienam pret otru ar mugurām, atlaiž sadotās rokas un sadod pretējās: puīša krieso ar meitas labo. 2 pievilciena soļi pret dejas ceļu un 2 pa dejas ceļu.

3. Pagriežas ar skatu viens pret otru, maina sadotās rokas. Izpilda 2 pievilciena soļus pa dejas ceļu uz priekšu, 2 atpakaļ.

4. Satveras parastajā dejas aptvērī un dejo apkārt valsī.”

Mūzikas diemžēl nav.

“Po do Spaņ” “Kurzemes danču virknē” 1993. gada Dziesmu un deju svētkiem iesaistīja arī apraksta veidotājs Uldis Ozols. Mūzika jau tā pati, tikai ar nelielām variācijām:

1. Tur dancoja mācītājs, ķesters un žīds,

Un es tā kā mācītāj' meitiņa līdz.

Tā plīts bija karsta, es nevar tikt līdz,

Un mācītāj' meitiņai cisiņas trīc.

Izvedums ļoti tuvs jau minētajam, bet tā apraksts gaužām sarežģīts. Ar to lasītājs var iepazīties jau izdotajos materiālos.

Vēl jau daudz kas būtu šajā senajā orķetra repertuārā pētāms un salīdzināms ar līdz mūsdienām saglabājušos materiālu. Tajā spēlēts *Šūpuļu valsis*, valsis ar nosaukumu *Vakara klusums*, *Vecie laiki*, *Izlūku dienas* jeb *Šķiršanās valsis*, *Vītušās rozes*, *Pulka dvēsele*, arī *Noklīdusī dvēsele*, *Bērziņš* un daudzi citi danči. Pēc virsrakstiem spriežot, varētu būt kara laika mūzika. Burtnīca šobrīd Alsungas muzeja īpašumā.